

Begrippenlijst kwalificatiestructuur

Deze lijst geeft een toelichting op alle begrippen die gebruikt worden bij de ontwikkeling en voor de inhoud van de kwalificatiestructuur voor het mbo. Definities zijn voor een belangrijk deel gebaseerd op vastgestelde documenten, zoals het toetsingskader en de instructie voor de ontwikkeling van kwalificatiedossiers.

Begrip	Omschrijving
Aanvullende eisen	In de kerntaken van het basisdeel van een dossier kunnen aanvullende eisen opgenomen worden voor elk onderdeel van de kerntaak waarmee bovenop het gemeenschappelijke deel recht gedaan wordt aan het niveau of de context van het profiel.
Aard keuzedeel	Er zijn 5 typen keuzedelen: verdiepende, verbredende, generieke, remediërende en keuzedelen gericht op doorstroom. Een keuzedeel kan meerdere typen hebben (zowel verdiepend als gericht op doorstroom bijvoorbeeld) en kan ook afhankelijk van de kwalificatie waarbij het aangeboden wordt verschillend van aard zijn.
Basis(deel)	Het beroepsgerichte basisdeel bestaat uit de gemeenschappelijke kerntaken en werkprocessen van toepassing op alle profielen in het kwalificatiedossier.
Basisberoepsopleiding	Opleiding op niveau 2, ook wel startkwalificatie genoemd. Leidt op voor uitvoerende werkzaamheden en heeft een duur van 1 tot 2 jaar.
Beroepeninformatie	Beroepeninformatie vormt de onderbouwing van de arbeidsmarktrelevantie van een dossier. De beroepeninformatie beschrijft de volgende zaken: Beroep/beroepengroep waarvoor opgeleid wordt, hoofd- bijkomende en opkomende/nieuwe werkzaamheden beroep/beroepengroep, resultaat van het beroep/de beroepengroep, voorbeelden van functieomschrijvingen. Het is de taak van de sociale partners om de beroepeninformatie aan te leveren bij de ontwikkeling of het onderhoud van een dossier.
Beroepscompetentieprofiel	Een beroepscompetentieprofiel (bcp) vormt de onderbouwing van de arbeidsmarktrelevantie van één of meerdere kwalificaties. Het bcp beschrijft de volgende zaken: beroep/beroepengroep waarvoor opgeleid wordt, hoofd- bijkomende en opkomende/nieuwe werkzaamheden beroep/beroepengroep, resultaat van het beroep/de beroepengroep, voorbeelden van functieomschrijvingen. Het is de taak van de sociale partners om de bcp's aan te leveren bij de ontwikkeling of het onderhoud van een dossier. In plaats van beroepscompetentieprofielen wordt tegenwoordig steeds vaker de term 'beroepeninformatie' gebruikt.
Beroepsopleiding	De beroepsopleiding is het onderwijs dat gebaseerd is op het totaal van basisdeel + profieldeel + keuzedeel/keuzedelen en daarmee de basis vormt voor de onderwijsprogrammering binnen de daarvoor geldende wettelijke studieduur.
Beroepsvereisten	Beroepsvereisten zijn in de wet vastgelegde eisen die gelden voor de uitoefening van een beroep. Wanneer deze gelden voor een kwalificatie dan dient een goedkeurende verklaring beschikbaar moeten zijn waarin het betreffende ministerie aangeeft dat en zo ja welke (wettelijke) beroepsvereisten van toepassing zijn met een verwijzing naar de betreffende regeling.
Bijzondere vereisten	Naast wettelijke beroepsvereisten kunnen er ook nog andere eisen van toepassing zijn op kwalificaties. Bij deze eisen ligt er geen wet- en regelgeving aan ten grondslag. Het kan hierbij gaan om branchevereisten of regelingen die van toepassing zijn op de persoon van de beroepsbeoefenaar (bijvoorbeeld een Verklaring Omtrent Gedrag).
Certificaat	Aan beroepsgerichte onderdelen of keuzedelen die een zelfstandige betekenis op de arbeidsmarkt hebben, kan een certificaat worden verbonden. Certificaten zijn vooral bedoeld voor de op-, om- en bijscholing van werkenden en werkzoekenden. Met als doel dat zij breder inzetbaar worden en/of weer voldoen aan de nieuwe eisen van een veranderd beroep. Certificaten zijn te vinden in het Register kwalificatiestructuur .
Certificaattool	De certificaattool is een instrument voor het indienen van een voorstel voor een certificaat verbonden aan beroepsgerichte onderdelen. De tool is te vinden in de Portal kwalificatiestructuur .

Begrip	Omschrijving
Certificaten voor het groen-onderwijs	Voor het groen onderwijs zijn er specifieke certificaten ontwikkeld die vallen onder de regeling "Certificaten wettelijke vereisten groen beroepsonderwijs". Deze certificaten zijn (o.a.) ontwikkeld voor het dossier Dierv verzorging, bijvoorbeeld 'Houder van herpeten'.
Complexiteit	Complexiteit is één van de aspecten die het niveau van de kerntaak bepalen. De complexiteit van de kerntaak wordt in generieke zin beschreven aan de hand van drie onderdelen: de aard van de vakkennis en vaardigheden, de aard van de werkzaamheden en de complicerende factoren die gelden voor de kerntaak (bijvoorbeeld het afbreukrisico).
Competentie	Competenties zijn breed inzetbare beroepscompetenties: vaardigheden die inzetbaar zijn in een groot aantal contexten en daardoor een hoge transferwaarde hebben. In het mbo wordt een set van 25 competenties benut gebaseerd op het SHL-model , zoals begeleiden, aandacht en begrip tonen, samenwerken en overleggen, ethisch en integer handelen.
Conversietabel certificaten voor beroepsgerichte onderdelen	De conversietabel certificaten voor beroepsgerichte onderdelen is een tabel die een overzicht geeft van de vervanging van oude door nieuwe certificaten voor beroepsgerichte onderdelen, en ook van certificaten voor beroepsgerichte onderdelen die geheel uitgefaseerd zijn en geen vervanging hebben gekregen. De conversietabel is te vinden in de Downloads in het Register kwalificatiestructuur.
Conversietabel keuzedelen	De conversietabel keuzedelen is een tabel die een overzicht geeft van de vervanging van oude door nieuwe keuzedelen, en ook van de keuzedelen die geheel uitgefaseerd zijn en geen vervanging hebben gekregen. De conversietabel is te vinden in de Downloads in het Register kwalificatiestructuur.
Crebo	Crebo staat voor 'Centraal register beroepsopleidingen'. In het crebo-register van DUO zijn alle beroepsopleidingen opgenomen. Studenten kunnen op drie niveaus van crebo's ingeschreven worden: opleidingsdomein, dossier of kwalificatie. Uitstromen kan alleen op het niveau van de kwalificatie. Crebo heeft een nieuwe benaming gekregen: Register Instellingen en Opleidingen (RIO). 'Crebonummer' is vervangen door 'Opleidingscode'.
Creboconverter	Elke kwalificatie heeft een unieke opleidingscode (voorheen crebo). Deze kunnen met de jaren veranderen. Voor de uitvoering van de beroepspraktijkvorming zijn ze onderling gelijkwaardig. Met de converter vindt u de opleidingscode van de elkaar opvolgende kwalificaties. De converter is te raadplegen op de site van SBB .
Crebokoppeltabel	De crebokoppeltabel is een eenduidige tabel die de verbanden legt tussen alle crebo's. De crebokoppeltabel is te vinden onder de Downloads in het Register kwalificatiestructuur.
Crebolijst	Een overzicht van alle vastgestelde crebo's /opleidingscodes in Excel formaat. Dossiers zijn ingedeeld naar opleidingsdomein. De prijsfactor voor de kwalificatie is opgenomen in de lijst. De crebolijst is te vinden in de Downloads in het Register kwalificatiestructuur.
Cross-over kwalificatie	Cross-over kwalificaties zijn kwalificaties die onderdelen bevatten vanuit verschillende opleidingsdomeinen. Deze zijn ontwikkeld in het kader van een experiment. Het experiment Cross-over kwalificaties eindigt in 2025. Cross-over kwalificaties zijn te downloaden in het Register kwalificatiestructuur .
Dashboard keuzedelen en certificaten	Voor de Monitor keuzedelen en mbo-certificaten is een dashboard beschikbaar waarin een overzicht gegeven wordt van de benutting van keuzedelen en mbo-certificaten in het mbo. Het dashboard is te vinden op de pagina van de monitor bij SBB.
Doelgroep	Doelgroep wordt in de kwalificatiestructuur gebruikt bij de onderbouwing voor mbo-certificaten. Bij doelgroep staat onderbouwd voor welke groep (werkenden of werkzoekenden) het certificaat vooral bedoeld is. De inhoud van het certificaat moet hierop afgestemd zijn.
Doelmatigheid	Doelmatigheid is één van de 6 criteria uit het toetsingskader voor de kwalificatiestructuur. Het is als volgt omschreven: de kwalificatiestructuur als geheel (.....) sluiten in kwaliteit en kwantiteit aan op de vraag vanuit de arbeidsmarkt, samenleving en vervolgonderwijs.
Dossier	Het kwalificatiedossier bevat de kwalificatie-eisen voor één of meerdere beroepen en bestaat uit het basisdeel met één of meerdere profielen. De profielen vormen in het

Begrip	Omschrijving
	dossier samen een beroepsgroep die zich kenmerkt door een eigen identiteit en gemeenschappelijke werkprocessen.
Duurzaamheid	Duurzaamheid is één van de 6 criteria uit het toetsingskader voor de kwalificatiestructuur. Het is als volgt omschreven: de kwalificatiedossiers, keuzedelen en de beroepsgerichte onderdelen en keuzedelen waaraan een certificaat is verbonden leveren een solide basis voor de inhoudelijke inrichting van het onderwijs, de examinering en de bpv. De kwalificatiestructuur en -dossiers zijn bestendig tegen korte-termijn-veranderingen binnen het onderwijs en de beroepsuitoefening zodanig dat de onderwijsinstellingen het onderwijs goed kunnen organiseren en werkgevers stabiel zicht hebben op de kwaliteiten van de (beginnend) beroepsbeoefenaar.
Eisen mbo-certificaat	Eisen mbo-certificaat is de officiële benaming van een certificaat verbonden aan beroepsgerichte onderdelen. Eisen mbo-certificaat vormen een aanhangsel aan een dossier: het is daar onlosmakelijk mee verbonden. Wanneer het dossier aangepast wordt dienen de eisen mbo-certificaat ook aangepast te worden.
Entree-opleiding	Opleiding op niveau 1. Leidt op voor eenvoudig uitvoerende werkzaamheden (duur 0,5-1 jaar). Ook wel 'Assistentopleiding' genoemd.
EQF	EQF staat voor European Qualification Framework: een Europees raamwerk voor het duiden van niveaus van onderwijs. Omdat op dit moment 39 andere Europese landen ook werken aan de koppeling van hun kwalificatiekader aan het EQF, zijn kwalificaties ook internationaal vergelijkbaar qua niveau. Het EQF beoogt daarmee de mobiliteit in het onderwijs en op de arbeidsmarkt te versterken. Meer informatie hierover is te vinden op de site van het NCP .
Europees referentiekader MVT (ERK)	Het Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen (ERK) biedt een instrument om het niveau waarop iemand een taal beheerst te beschrijven. Het wordt gebruikt in zowel het vreemdetalenonderwijs als in het onderwijs Nederlands aan anderstaligen. MVT-eisen in kwalificatiedossiers zijn uitgewerkt met behulp van dit instrument. Het kader onderscheidt 5 vaardigheden: lezen, luisteren, schrijven, spreken, gesprekken voeren en geeft voor 6 niveaus van taalbeheersing: A1, A2, B1, B2, C1 en C2.
Examenprofiel	Examenprofielen zijn opgenomen in de verantwoordingsinformatie bij elk kwalificatiedossier. Ze zijn opgesteld door onderwijs en bedrijfsleven en bevatten een handreiking voor de examinering van de kwalificaties in het dossier. Met name ten aanzien van de kwaliteitsbewaking van de uitvoering van de examens en de betrokkenheid van het werkveld daarbij.
Flexibiliteit	Flexibiliteit is één van de 6 criteria uit het toetsingskader voor de kwalificatiestructuur. Het is als volgt omschreven: het proces van de totstandkoming van de kwalificatiestructuur als geheel (.....)staat er borg voor dat er alert en adequaat gereageerd wordt c.q. is op ontwikkelingen op de arbeidsmarkt die moeten leiden c.q. hebben geleid tot duurzame aanpassingen van de kwalificatie-eisen.
Gedrag	Gedrag is een onderdeel van het werkproces. Het gedrag beschrijft hoe men kan 'zien' dat een beginnend beroepsbeoefenaar de competentie succesvol inzet om bij te dragen aan het resultaat. Gedrag is afgeleid van een of meerdere (SHL) competentie(s).
Generieke onderdelen	Generieke onderdelen (ook wel de generieke basis genoemd) bevatten die niet-beroepsgerichte verplichte onderdelen die gelden voor diplomering in het mbo. Daarbij gaat het om loopbaan en burgerschap, rekenen, Nederlandse taal en alleen voor niveau-4 opleidingen Engelse taal. In de dossiers zijn verwijzingen naar de regelgeving voor de generieke onderdelen opgenomen.
Geregionaliseerde kwalificatie	Geregionaliseerde kwalificaties zijn het product van een experiment waarbij scholen de gelegenheid kregen om kwalificaties toe te spitsen op de regionale vraag vanuit de arbeidsmarkt. Deze kwalificaties zijn te vinden in het Register kwalificatiestructuur . Het experiment eindigt in 2026.
Herkenbaarheid	Herkenbaarheid is één van de 6 criteria uit het toetsingskader voor de kwalificatiestructuur. Het is als volgt omschreven: de kwalificatiestructuur als geheel, de afzonderlijke kwalificatiedossiers, de keuzedelen en de beroepsgerichte onderdelen en keuzedelen waaraan een certificaat is verbonden zijn herkenbaar voor bedrijfsleven, onderwijsveld en studenten.

Begrip	Omschrijving
Identificatiecode	Naast opleidingscodes worden er voor certificaten voor beroepsgerichte onderdelen en keuzedelen ook codes gebruikt: identificatiecodes. De certificaten voor beroepsgerichte onderdelen hebben een 'C-code met vier cijfers, keuzedelen een 'K'-code met viercijfers. Anders dan bij opleidingscodes is er geen bekostiging gekoppeld aan deze codes.
Indicatieve mvt-eisen	Indicatieve mvt-eisen zijn opgenomen in de verantwoordingsinformatie bij dossiers. In een tabel zijn (indien van toepassing) de indicatieve beroepsgerichte mvt-eisen opgenomen voor de kwalificaties in het dossier conform het ERK.
Keuzedeel	Het keuzedeel heeft tot doel om boven op de kwalificatie een verdieping of verbreding te leveren bij de toerusting voor de arbeidsmarkt of een extra voorbereiding voor een vervolgopleiding.
Keuzedeeltool	De keuzedeeltool is een instrument voor het indienen van een voorstel voor een keuzedeel. De tool is te vinden in de Portal kwalificatiestructuur .
Koppeling	Voor keuzedelen die ontwikkeld zijn tot en met augustus 2020 geldt een verplichte koppeling aan één of meerdere kwalificaties. Dat betekent dat dit keuzedeel alleen aangeboden mag worden bij deze kwalificaties. Op de detailpagina van kwalificaties is te zien welk keuzedeel aan de kwalificatie is gekoppeld (en omgekeerd).
Koppelingstabel	De koppelingstabel geeft een overzicht van alle koppelingen tussen kwalificaties en keuzedelen voor de keuzedelen die ontwikkeld zijn tot en met augustus 2020. Voor niet-gekoppelde keuzedelen vanaf oktober 2024 is een overzicht opgenomen in de koppelingstabel van de kwalificaties waarvoor deze keuzedelen ontwikkeld zijn. De koppelingstabel is te vinden onder de Downloads in het Register kwalificatiestructuur.
Kwalificatie	De kwalificatie is opgebouwd uit het profieldeel in samenhang met het basisdeel die samen de kwalificatie-eisen vormen voor het beginnend beroepsniveau.
Kwalificatiedossier	Zie Dossier.
Kwalificatiestructuur	De kwalificatiestructuur voor het mbo omvat het totaal van alle voor het mbo ontwikkelde en door OCW vastgestelde kwalificatiedossiers, keuzedelen en certificaten voor beroepsgerichte onderdelen. De kwalificatiestructuur is te raadplegen in het Register kwalificatiestructuur .
Legitimeren	Legitimeren is een stap in de ontwikkeling van nieuwe onderdelen voor de kwalificatiestructuur. Nadat sectorkamers nieuwe onderdelen hebben gevalideerd en/of akkoord zijn voor de eindtoets door de Toetsingskamer worden deze onderdelen aangeboden aan het bestuur van SBB. Alvorens de nieuwe onderdelen aan te bieden aan OCW ter vaststelling legitimeert het bestuur van SBB de nieuwe onderdelen en de uit te faseren onderdelen. Dat gebeurt vier keer per jaar.
Marktsegment	In marktsegmenten zijn onderwijs en bedrijfsleven evenredig (paritair) samengesteld. Marktsegmenten hebben een adviesrol voor de sectorkamers. Ze adviseren bijvoorbeeld over de vast te stellen kwalificatiedossiers vanuit een meer branche-specifiek perspectief. Aan sectorkamers zijn meerdere marktsegmenten verbonden. Bij elkaar zijn het er 34. Op de site van SBB is te raadplegen welke marktsegmenten er zijn en wie de leden ervan zijn.
Mbo-certificaat	Aan onderdelen van een kwalificatie (werkprocessen) of aan een keuzedeel kan een certificaat verbonden is. Dat is aan de orde wanneer de sectorkamer van mening is dat deze onderdelen geschikt en relevant zijn voor om- en bijscholing van werkenden en werkzoekenden. Mbo-certificaten moeten voldoen aan drie eisen: een duidelijke scholingsbehoefte en zelfstandige betekenis en een eenduidige en passende doelgroep. De mbo-certificaten zijn te raadplegen in het Register kwalificatiestructuur .
Mbo-niveau	Kwalificaties worden ontwikkeld voor de te onderscheiden niveaus in het mbo: niveau 1, Entreeopleiding, niveau 2, Basisberoepsopleiding, niveau 3 Vakopleiding, niveau 4 Middenkaderopleiding en Specialistenopleiding. Deze niveaus corresponderen met de niveau-duiding in het EQF/NLQF.
Mbo-verklaring	Een mbo-verklaring kan worden verstrekt aan studenten die – bij het verlaten van de opleiding resultaten hebben gehaald waarvoor geen mbo-diploma of mbo-certificaat kan worden uitgereikt. De student moet een waardering hebben gehaald voor ten minste (een deel van) een onderdeel van de beroepsopleiding. Bij het Kennispunt onderwijs en examinering is een FAQ MBO Verklaring te downloaden.

Begrip	Omschrijving
Microcredentials	Microcredentials zijn kleinere onderwijseenheden met een zelfstandige arbeidsmarktwaarde die gebruikt kunnen worden om mensen na hun startkwalificatie gericht bij, om of op te scholen. Hiermee wordt het mogelijk voor scholen om met bedrijven in de regio meer regie op het onderwijsaanbod te pakken, en snel en flexibel in te springen op vragen vanuit de arbeidsmarkt. Het werken vanuit een eenduidig "systeem" en gezamenlijke afspraken is daarbij van belang. Dit geeft transparantie, vergroot de uitwisselbaarheid en zorgt voor het gewenste civiele effect. Meer informatie is te vinden op het Kennispunt Leven Lang Ontwikkelen van de MBO Raad.
Middenkaderopleiding	Opleiding op niveau 4. Leidt op tot volledig zelfstandige uitvoering van werkzaamheden met een brede inzetbaarheid of specialisatie. Heeft een duur van drie jaar. Voor sommige middenkaderopleidingen geldt een bepaling dat ze vier jaar mogen duren. Een lijst van deze vierjarige opleidingen is opgenomen in het register kwalificatiestructuur onder de Downloads .
Monitor keuzedelen en certificaten	Jaarlijkse monitor op de benutting van keuzedelen en mbo-certificaten uitgevoerd door SBB in samenwerking met DUO. Het Dashboard keuzedelen en certificaten en de Rapportage monitor keuzedelen en certificaten is te vinden en downloaden op de pagina van de monitor bij SBB.
NLQF	NLQF is een raamwerk voor niveaubepaling van alle mogelijke opleidingskwalificaties. Het is de Nederlandse vertaling van het Europese raamwerk EQF. Niveauiduiding in de kwalificatiedossiers gebeurt aan de hand van dit raamwerk.
Ontwikkeld voor	Keuzedelen die vastgesteld zijn vanaf oktober 2020 zijn niet-gekoppeld. Dat wil zeggen: scholen kunnen zelf -mits niet overlappend- bepalen bij welke opleiding ze die willen aanbieden. Wel is bij de ontwikkeling van het keuzedeel aangegeven voor welke kwalificaties deze keuzedelen bedoeld zijn. Op de detailpagina van het keuzedeel in het register is te zien voor welke kwalificaties het keuzedeel ontwikkeld is.
Opleidingscode	Opleidingscode is de nieuwe benaming voor crebonummer. In Registratie Instellingen en Opleidingen (RIO) van DUO zijn alle beroepsopleidingen opgenomen. Studenten kunnen op drie niveaus van opleidingscodes ingeschreven worden: opleidingsdomein, dossier of kwalificatie. Uitstromen kan alleen op het niveau van de kwalificatie.
Opleidingsdomein	Het mbo onderscheidt 16 opleidingsdomeinen. Studenten kunnen ingeschreven op het niveau van opleidingsdomein. Dit maakt het mogelijk om studenten breed te laten oriënteren alvorens te kiezen voor een kwalificatie. Met uitzondering van het Entree-dossier zijn alle kwalificatiedossiers ingedeeld in een opleidingsdomein. Opleidingsdomeinen hebben een opleidingscode die begint met 79. Bijvoorbeeld: Economie en administratie 79090.
Overlapchecker	Keuzedelen mogen niet overlappen met een kwalificatie. Gekoppelde keuzedelen of keuzedelen ontwikkeld voor overlappen nooit met de kwalificatie waaraan ze gekoppeld zijn of ontwikkeld zijn voor. Maar er zijn andere situaties waarbij er sprake kan zijn van twijfel. Bijvoorbeeld wanneer een opleiding een niet-gekoppeld keuzedeel wil aanbieden aan een kwalificatie waarvoor het niet ontwikkeld is. Wanneer getwijfeld wordt over ondoelmatige overlap kan een overlapcheck aangevraagd worden bij de Toetsingskamer SBB. Dat kan op de startpagina van het Register kwalificatiestructuur, op de detailpagina van het keuzedeel of de detailpagina van de kwalificatie.
Penvoerder	Alle onderdelen van de kwalificatiestructuur zijn toegewezen aan een penvoerende sectorkamer. Deze sectorkamer draagt de verantwoordelijkheid voor de het onderhoud en doorontwikkeling van deze onderdelen. Voor kwalificatiedossiers geldt dat sectorkamers een onderhoudsschema maakt. Sectorkamers valideren kwalificatiedossiers en certificaten.
Portal kwalificatiestructuur	De Portal kwalificatiestructuur is de centrale plek waar alles te vinden is over de kwalificatiestructuur voor het mbo. Het hart ervan wordt gevormd door het Register kwalificatiestructuur. Daarnaast zijn er meerdere diensten beschikbaar, zoals het kunnen doen van een voorstel voor een nieuw keuzedeel of mbo-certificaat, veelgestelde vragen, de overlapcheck, het statusoverzicht producten kwalificatiestructuur.

Begrip	Omschrijving
Praktijkverklaring	Voor studenten voor wie het behalen (nog) niet haalbaar is (zoals vso en pro-leerlingen), is het mogelijk om een Praktijkverklaring te behalen. Bij de Praktijkverklaring is er sprake van maatwerkleren: op maat voor de werkplek en de kwaliteiten van de student worden werkprocessen uit een of meerdere kwalificaties geselecteerd die de student uitvoert in een erkend leerbedrijf. De Praktijkverklaring wordt afgegeven door de praktijkbegeleider in het leerbedrijf. Meer informatie over de Praktijkverklaring is te vinden op de website van SBB .
Prijsfactor	Aan elke kwalificatie is een prijsfactor gekoppeld die varieert van 1,0 tot 1,8. De prijsfactor wordt bepaald door OCW (samen met de MBO Raad) en geeft aan wat de hoogte van het bedrag per student is dat de opleiding krijgt van OCW. Daarmee wordt recht gedaan aan het verschil van kosten per studie. Een dure opleiding met een prijsfactor 1,80 is bijvoorbeeld die van Maritiem officier of Orthopedische techniek. De prijsfactor van een kwalificatie is te raadplegen op de crebolijst die te vinden is onder de Downloads .
Profiel(deel)	Het profieldeel betreft de kerntaken en werkprocessen, van toepassing voor een specifieke kwalificatie voor zover die niet van toepassing zijn op alle profielen in het dossier.
Register kwalificatiestructuur	Het Register kwalificatiestructuur bevat alle onderdelen van de huidige en voorgaande cohorten van de kwalificatiestructuur voor het mbo. Het register bevat alle kwalificatiedossiers met bijbehorende verantwoordingsinformatie, mbo-certificaten voor beroepsgerichte onderdelen en keuzedelen. Ook te raadplegen via het register is een groot aantal servicedocumenten (de Downloads) en de Overlapchecker.
Resultaat	Resultaat is in de kwalificatiestructuur een onderdeel van het werkproces. Een werkproces heeft een resultaat in termen van opbrengst of uitkomst waaraan de beroepsbeoefenaar bijdraagt
Scholingsbehoefte	De scholingsbehoefte is een onderdeel van de onderbouwing bij mbo-certificaten. Bij scholingsbehoefte wordt toegelicht waarom de geselecteerde beroepsgerichte onderdelen of keuzedelen voorzien in een door bedrijven/werkgevers direct ervaren scholingsbehoefte, waarbij deze scholingsbehoefte landelijk wordt herkend binnen de sector/het werkveld.
Sectorkamer	In de sectorkamers maken onderwijs en bedrijfsleven afspraken over specifieke sectoren. De afspraken gaan over bijvoorbeeld leerbedrijven, de kwalificatiestructuur en arbeidsmarktinformatie. Sectorkamers zijn paritair samengesteld vanuit onderwijs en bedrijfsleven. Op de site van SBB is te raadplegen welke sectorkamers er zijn en wie de leden ervan zijn.
SHL-model	Het SHL-model voor het mbo wordt in de kwalificatiestructuur gebruikt bij de uitwerking van competenties in werkprocessen bij het onderdeel gedrag. Gedrag is de uitwerking van een competentie. De competentie verwijst op zijn beurt naar een set van 25 competenties die een lichte bewerking vormt van het SHL-competentiemodel. In het SHL-model zijn de competenties uitwerkingen van factoren en worden de competenties op hun beurt uitgewerkt in componenten en gedragsankers.
Specialistenopleiding	Opleiding op niveau 4. Leidt op tot volledig zelfstandige uitvoering van werkzaamheden met een brede inzetbaarheid of specialisatie. De specialist vormt een kopstudie bovenop een (passende) vakopleiding en heeft een omvang van 1 studiejaar.
Statusoverzicht producten kwalificatiestructuur	Het Statusoverzicht is een overzicht van de stand van zaken van alle onderdelen in de kwalificatiestructuur die in ontwikkeling zijn. Het statusoverzicht is te raadplegen op de Portal kwalificatiestructuur .
Studiebelastingen (sbu)	Aan alle onderdelen van de kwalificatiestructuur zijn studiebelastingen (sbu) verbonden. Bij kwalificaties is de bandbreedte 1600 tot 6400 uur, bij keuzedelen is de bandbreedte 240 – 720 uur en bij certificaten voor beroepsgerichte onderdelen 240 – 1200 uur. Het gaat hierbij altijd om nominale studietijd: een indicatie van de tijd die de gemiddelde student nodig heeft om de voor het onderdeel geformuleerde kwalificatie-eisen te beheersen op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar.
Studielast	Zie studiebelastingen
Thema-adviescommissie (Tac)	SBB kent drie Thema-adviescommissies (Tac) die adviseren over de taakstelling van SBB. De Tac's zijn paritair samengesteld vanuit onderwijs en bedrijfsleven. Eén van de Tac's, de TAC Kwalificeren en examineren, adviseert over de kwalificatiestructuur. Op de site van SBB staan de leden van de Tac's.
Toetsingskader	In het toetsingskader zijn de criteria geformuleerd waaraan de kwalificatiestructuur voor het mbo moet voldoen. Het toetsingskader wordt vastgesteld door OCW. Het

Begrip	Omschrijving
	kader onderscheidt zes criteria waaraan de structuur moet voldoen: transparantie, doelmatigheid, uitvoerbaarheid, herkenbaarheid, flexibiliteit en duurzaamheid. Deze algemeen geformuleerde criteria zijn uitgewerkt in de Instructie voor de ontwikkeling van de kwalificatiestructuur. Het toetsingskader is te downloaden in het Register kwalificatiestructuur onder de Downloads .
Transparantie	Transparantie is één van de 6 criteria uit het toetsingskader voor de kwalificatiestructuur. Het is als volgt omschreven: de kwalificatiestructuur vormt een transparant en overzichtelijk geheel. Er is geen ondoelmatige overlap tussen de onderdelen ervan. De afzonderlijke kwalificatiedossiers geven overzichtelijk de kwalificatie-eisen aan per kwalificatie, conform het model kwalificatiedossier inclusief instructie. De kwalificatiestructuur geeft helder en overzichtelijk verschillen en overeenkomsten tussen kwalificaties en keuzedelen weer, zodanig dat studenten een goed onderbouwde keuze voor een kwalificatie kunnen maken en werkgevers weten wat ze kunnen verwachten van studenten die een bpv-plek of baan vervullen. Het is inzichtelijk aan welke keuzedelen en beroepsgerichte onderdelen een certificaat is verbonden is en wat de motivering hiervoor is.
Type opleiding	Het mbo onderscheidt 5 typen opleidingen voor 4 niveaus: Entree-opleiding (niveau 1), de basisberoepsopleiding (niveau 2), de vakopleiding (niveau 3), de middenkaderopleiding (niveau 4), de specialistenopleiding (niveau 4).
Typering beroepengroep	Bij de typering beroepengroep wordt voor het kwalificatiedossierdossier omschreven wat de beroepengroep typeert aan de hand van die onderdelen: context, typerende beroepshouding en resultaat van de beroepengroep.
Typering van het beroep	Typering van beroep is bij een kwalificatie in een dossier de verbijzondering van de beroepengroep. Het is een typering van het beroep voor zover die specifiek geldt voor dit profiel.
Uitvoerbaarheid	Uitvoerbaarheid is één van de 6 criteria uit het toetsingskader voor de kwalificatiestructuur. Het is als volgt omschreven in het toetsingskader: de kwalificatiestructuur als geheel (...) zijn uitvoerbaar voor onderwijsinstellingen, leerbedrijven en andere gebruikers van de kwalificatiedossiers ten behoeve van het onderwijs, de examinering en de beroepspraktijkvorming (bpv).
Vakkennis en vaardigheden	Vakkennis en vaardigheden beschrijven op het niveau van de kerntaak alle vakkennis en vaardigheden die nodig zijn om de in de kerntaak opgenomen werkprocessen uit te kunnen voeren. Dat gebeurt met behulp van het nlqf-raamwerk.
Vakopleiding	Opleiding op niveau 3. Leidt op tot volledig zelfstandige uitvoering van werkzaamheden (duur 2-3 jaar).
Valideren	Valideren is een stap in het ontwikkelproces in de kwalificatiestructuur die uitgevoerd wordt door de sectorkamers. Door nieuwe of onderhouden kwalificatiedossiers of mbo-certificaten te valideren geven sectorkamers aan dat deze voldoen aan de eisen die ze eraan gesteld hebben bij de opdrachtformulering. Keuzedelen worden niet gevalideerd door sectorkamers.
Vaststellen	Vaststellen is de laatste stap in het ontwikkelproces van de kwalificatiestructuur. Deze wordt uitgevoerd door het Ministerie van OCW op basis van de aanbestedingsbrief van SBB. De vaststelling wordt gepubliceerd in de Staatscourant . Na vaststelling worden de nieuwe onderdelen in hun definitieve versie gepubliceerd in het Register kwalificatiestructuur.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Onderdeel van de kerntaak. Het beschrijft aan de hand van de NLQF-descriptoren het niveau en in de context van de kerntaak wat de mate van zelfstandigheid en de aard van verantwoordelijkheid is.
Verantwoordingsinformatie	De verantwoordingsinformatie is een servicedocument waarin een toelichting gegeven wordt op de inhoud en totstandkoming van het dossier. Het bevat o.a. een toelichting op de onderliggende bronnen die gebruikt zijn voor het dossier, ontwikkelingen in arbeidsmarkt, onderwijs en regelgeving die erin verwerkt zijn, de aard en het niveau van de beroepsgerichte mvt-eisen, het onderhoud van en betrokken bij de totstandkoming van het dossier. De verantwoordingsinformatie is te downloaden op de pagina van het dossier of de kwalificatie.
Was-wordt-lijst	Zie conversietabel keuzedelen en conversietabel certificaten voor beroepsgerichte onderdelen.
Werkinstructie ontwikkeling kwalificatiestructuur	Handleiding voor ontwikkelaars van de kwalificatiestructuur bij de ontwikkeling van kwalificatiedossiers, keuzedelen en certificaten voor beroepsgerichte onderdelen. De instructie wordt vastgesteld door OCW en is te vinden onder de Downloads in het Register kwalificatiestructuur.

Begrip	Omschrijving
Werkproces	Onderdeel van de kerntaak. Een werkproces vormt een afgebakend geheel van samenhangende handelingen. Handelingen in een werkproces gaan over één thema/onderwerp en overlappen niet met handelingen in een ander werkproces. Een werkproces heeft een titel. Een omschrijving, een resultaat en gedragsomschrijvingen die verwijzen naar competenties.
XML	XML is een exportformat van onderdelen van de kwalificatiestructuur dat benut wordt voor verschillende partijen: bijvoorbeeld schooladministratieve systemen, leveranciers van die systemen, uitgevers en DUO.
Zelfstandige betekenis	Zelfstandige betekenis is een onderdeel van de onderbouwing bij mbo-certificaten. Het benoemt ten aanzien van het certificaat welke taken er worden aan/bijgeleerd en leiden tot een werkende/werkzoekende die breder inzetbaar is en/of beter toegerust is voor taken die de deelnemer kan uitvoeren volgens de actuele gestelde eisen.

Vragen of opmerkingen over deze begrippenlijst? Stel ze via dit adres: Toetsingskamer@s-bb.nl.

SBB-Toetsingskamer

April 2024